

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Obdo/25/2017
Identifikačné číslo spisu:	7612213695
Dátum vydania rozhodnutia:	27.06.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Beáta Miničová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:7612213695.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne: Prvá stavebná sporiteľňa, a.s., Bajkalská 30, 829 48 Bratislava, IČO: 31 335 004, proti žalovaným: 1/ G. Q., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. XX, XXX XX F., zastúpenej opatrovníkom Z. Z. E., vyšším súdnym úradníkom Okresného súdu Rožňava, 3/ Z. S., nar. X.XX.XXXX, bytom N. XX, XXX XX F., zastúpenej JUDr. Ladislavom Csakom, advokátom so sídlom Hviezdoslavova 24, Rožňava, o zaplatenie 5.978,13 Eur s príslušenstvom, v konaní o dovolaní žalovanej 3/ proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo dňa 20. októbra 2015, č. k. 2Cob/153/2015-119, takto

rozhodol:

I. Rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 20. októbra 2015, č. k. 2Cob/153/2015-119, v časti výroku o trovách konania, z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

II. Vo zvyšnej časti dovolanie žalovanej 3/ o d m i e t a.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Spišská Nová Ves rozsudkom zo dňa 08.04.2015, č. k. 15Cb/15/2013-89 v znení opravného uznesenia zo dňa 07.07.2015, č. k. 15Cb/15/2013-108, uložil žalovaným 1/ a 3/ povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu vo výške 5.978,13 Eur s 12,49 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 5.858,65 Eur od 01.08.2012 do zaplatenia a nahradiť trovy konania, ktoré pozostávajú zo zaplateného súdneho poplatku vo výške 385,50 Eur, to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných, zaniká v rozsahu povinnosť ostatných žalovaných.

2. Prvoinštančný súd mal v konaní jednoznačne preukázané, že na základe Zmluvy o stavebnom sporení č. 2853581-3-01, bola medzi žalobkyňou a žalovanými 1/ až 3/ uzavretá platná Zmluva o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere dňa 30.04.2010. Žalovaným 1/ a 2/ bol poskytnutý mimoriadny medziúver vo výške 7.634,60 Eur. Z dôvodu podstatného porušenia zmluvnej povinnosti omeškaním v splácaní, odstúpila žalobkyňa listom zo dňa 05.04.2012 od zmluvy a vyzvala žalovaných na okamžité

vrátenie zostatku poskytnutých úverových prostriedkov, a to pred dohodnutou dobou splatnosti v 7-dňovej lehote. Žalovaným 1/ a 2/ bolo odstúpenie od zmluvy zaslané listami s tým, že boli upozornení na skutočnosť, že ak nezaplatia celý dlh, žalobkyňa pristúpi k vymáhaniu dlžnej pohľadávky ku dňu 31.07.2012 vo výške 5.978,13 Eur, s 12,49 % p.a. úrokom z omeškania zo sumy 5.858,65 Eur od 01.08.2012 do zaplattenia, súdnou cestou. Na vedomie boli zasielané výzvy aj žalovanej 3/, ktorá prevzala na seba ručiteľský záväzok, na výzvu však nereagovala. Tvrdenie žalovanej 3/, že žalovaná 1/ zneužila jej občiansky preukaz a sfaľovala jej podpis na úverovej zmluve, podľa okresného súdu žalovaná 3/ ničím, okrem výpovede nepreukázala. Naopak žalovaná 3/ podľa okresného súdu potvrdila skutočnosť, že za žalovanú 1/ (dcéru), splácala úver v jej mene. Pokiaľ by došlo k zneužitiu občianskeho preukazu a sfaľovaniu podpisu ako ručiteľky na úverovej zmluve, okresný súd zdôraznil, že to malo byť predmetom iného konania. Na dôkaz toho, že bol splácaný úver menom žalovanej 1/, boli predložené poštové poukázky, pričom tieto splátky boli uhradené pred podaním žaloby v období od 12.02.2009 do 14.12.2010. Keďže žalovaní 1/ a 2/ nesplácali úver viac ako 2 mesiace a nezaplatili jednu splátku po dobu dlhšiu ako 3 mesiace, porušili dohodnuté podmienky, žalobkyňa má preto podľa prvoinštančného súdu nárok na zaplattenie žalovanej sumy podľa článku VI. a VII. Zmluvy o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere. Návratnosť úveru bola zabezpečená ručením žalovanej 3/, ktorá tento úver nesplatila.

3. Okresný súd žalobkyni priznal úroky z omeškania vo výške 12,49 % p.a., ktoré boli medzi žalobkyňou a žalovanými dohodnuté podľa Článku II. a VI. bod 1 Zmluvy o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere a podľa súdu prvej inštancie sú v súlade s dohodnutými zmluvnými podmienkami. Výrok o trovách konania sa zakladá podľa § 142 ods. 1 O. s. p.

4. Na odvolanie žalovanej 3/, Krajský súd v Košiciach, ako súd odvolací, napadnutým rozhodnutím, rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a náhradu trov odvolacieho konania účastníkom nepriznal.

5. Odvolací súd s poukazom na § 219 ods. 2 O. s. p., sa stotožnil s odôvodnením rozhodnutia okresného súdu v plnom rozsahu. Dodal, že pojednávania konaného dňa 08.04.2015 sa žalovaná 3/ zúčastnila a bola na ňom vypočutá, pričom vôbec nenamietla svoj podpis na ručiteľskej listine. Z obsahu spisu vyplýva, že podpis žalovanej 3/ na Zmluve o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere, bol notársky osvedčený. Pokiaľ žalovaná 3/ plnila, nebolo to podľa odvolacieho súdu bez právneho dôvodu. Odvolací súd poukázal aj na to, že vo vzťahu k žalovanému 2/, okresný súd správne konanie zastavil, pretože tento zomrel pred podaním návrhu na začatie konania (uznesenie zo dňa 01.02.2013). Napokon podľa odvolacieho súdu, pri rozhodovaní o náhrade trov konania, okresný súd nepochybil, pretože o náhrade trov konania rozhodol v súlade s ust. § 142 ods. 1 O. s. p.

6. Pokiaľ ide o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov, odvolací súd v napadnutom rozhodnutí uviedol, že o tomto návrhu nerozhodoval, pretože advokát, ktorý podal odvolanie za žalovanú 3/, nebol splnomocnený žalovanou 3/ na podanie žiadosti o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov.

7. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podala žalovaná 3/ dovolanie. Prípustnosť dovolania odôvodnila § 241 ods. 2 písm. a/ O. s. p. v spojení s § 237 ods. 1 písm. f/, g/ O. s. p.

8. Dovolateľka poukázala na to, že odvolací súd jej svojím postupom odňal možnosť konať pred súdom, nakoľko nerozhodol o jej návrhu na oslobodenie od platenia súdnych poplatkov, z dôvodu, že jej advokát na podanie takéhoto návrhu nebol splnomocnený. Žalovaná 3/ poukázala na svoj ťažký zdravotný stav a finančnú tieseň s tým, že odvolací súd ju nepoučil a ani nevyzval na doplnenie jej plnomocenstva a žiadnym spôsobom sa plnomocenstva ani nedožadoval. Dovolateľka má za to, že povinnosťou súdu je dbať o to, aby sa prípadné vady, ktoré sa v konaní vyskytnú, odstránili. Pokiaľ súd postupoval inak, podľa dovolateľky nekonal v súlade so zákonom, čím jej bola odňatá možnosť efektívne konať pred súdom. Takéto porušenie práv účastníka konania, v dôsledku ktorého mu bola odňatá možnosť konať pred súdom, podľa dovolateľky spôsobuje takú vadu konania, ktorá má za následok vždy nesprávne rozhodnutie vo veci. Žalovaná 3/ dodala, že svojho právneho zástupcu dňa 19.05.2015 splnomocnila pôvodne len na podanie odvolania, nakoľko chcela požiadať Centrum právnej pomoci na ustanovenie právneho zástupcu. Následne svojho právneho zástupcu splnomocnila na jej ďalšie zastupovanie v

konaní, ako aj na podanie dovolania.

9. Podľa dovolateľky bola v konaní ďalej odňatá svojmu zákonnému sudcovi, pretože vec bola prejednaná ako obchodnoprávny spor, hoci nie je subjektom obchodného práva s dôrazom na skutočnosť, že ide o spotrebiteľský spor.

10. Dovolaťka preto navrhuje, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v plnom rozsahu zrušil a vrátil vec tomuto súdu na ďalšie konanie.

11. Žalobkyňa vo svojom vyjadrení k podanému dovolaniu uviedla, že podľa ust. § 5 ods. 2 O. s. p., súdy nemajú poučovaciu povinnosť ohľadom procesných práv a povinností účastníkov konania v prípade, ak je účastník zastúpený advokátom. Podľa žalobkyne súd v konaní nemohol rozhodovať o oslobodení od platenia súdnych poplatkov, pretože toto podanie nespĺňalo zákonom požadované náležitosti. Rovnako nemal súd povinnosť odstraňovať nedokonalosti podania advokáta, ktorý je osobou s náležitými odbornými znalosťami.

12. Žalobkyňa ďalej vo vyjadrení uviedla, že platenie vlastných trov konania a náhrada trov protistrane, sú dva rozdielne inštitúty. V prípade oslobodenia od platenia súdnych poplatkov, by žalovaná 3/ nemusela platiť poplatky, ktoré jej vzniknú bez vplyvu na jej povinnosť nahradiť trovy protistrane, ktorá mala úspech v konaní.

13. Preto žalobkyňa považuje podané dovolanie za nedôvodné a podané proti rozhodnutiu, voči ktorému dovolanie nie je prípustné. Z uvedeného dôvodu žalobkyňa navrhla, aby dovolací súd dovolanie žalovanej 3/, odmietol.

14. Žalovaná 3/ v podaní, v ktorom sa vyjadruje k vyjadreniu žalobkyne opätovne zopakovala všetky dovolacie dôvody s tým, že namietla konštatovanie odvolacieho súdu, ktoré konštatovanie sa týka autenticity jej podpisu na ručiteľskej zmluve.

15. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) ako súd dovolací [(§ 35 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p.“)], po zistení, že dovolanie podala včas žalovaná 3/ zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 C. s. p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C. s. p.), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie je v časti výroku o trovách konania, dôvodné.

16. Vzhľadom k tomu, že dovolanie bolo podané pred 01.07.2016, t. j. za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O. s. p.“), dovolací súd postupoval v zmysle ustanovenia § 470 ods. 2 C. s. p. (na základe ktorého právne účinky úkonov, ktoré nastali v konaní pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované), a prípustnosť dovolania posudzoval v zmysle § 236, § 237 ods. 1 a § 238 O. s. p.

17. Podľa § 236 ods. 1 O. s. p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

18. Podľa § 238 ods. 1 O. s. p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O. s. p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru odvolacieho súdu vysloveného v tejto veci.

19. Podľa § 238 ods. 3 O. s. p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

20. V danom prípade dovolaním žalovanej 3/, nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, ale taký potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné. Dovolací súd v prejednávanej veci dosiaľ nerozhodoval, preto ani nevyslovil právny názor, ktorým by boli súdy viazané. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalovanej 3/, nie je podľa ust. § 238 ods. 1 až 3 O. s. p. procesne prípustné.

21. Dovolací súd sa neobmedzil iba na skúmanie podmienok prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku podľa § 238 O. s. p., ale sa zaoberal aj otázkou, či podané dovolanie nie je prípustné i podľa § 237 ods. 1 písm. a/ až g/ O. s. p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (rozsudku alebo uzneseniu) odvolacieho súdu, ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou z uvedených procesných vád (ide o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka konania, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, odňatia možnosti účastníka konať pred súdom a rozhodovanie vylúčeným sudcom alebo súdom nesprávne obsadeným, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát).

22. Žalovaná 3/ procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ O. s. p. netvrdila a existencia týchto vád nevyšla v dovolacom konaní najavo.

23. S prihliadnutím na obsah dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky najskôr osobitne zameral, či žalovanej 3/ bola postupom súdu odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle dovolacieho dôvodu podľa ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p., a či nebola odňatá svoju zákonnému sudcovi podľa § 237 ods. 1 písm. g/ O. s. p., tak ako to tvrdí vo svojom dovolaní.

24. Pod odňatím možnosti pred súdom konať (§ 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.) je treba rozumieť taký chybný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. K odňatiu možnosti konať pred súdom môže dôjsť nielen činnosťou súdu, ktorá rozhodnutiu predchádza, ale i samotným rozhodnutím súdu.

25. Podľa § 237 ods. 1 písm. g/ O. s. p., dovolanie je prípustné ak vo veci rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

26. Podľa § 24 veta prvá O. s. p., účastník sa môže dať v konaní zastupovať zástupcom, ktorého si zvolí.

27. Podľa § 25 ods. 1 O. s. p ako zástupcu si môže účastník zvoliť vždy advokáta. Plnomocenstvo udelené advokátovi nemožno obmedziť.

28. Podľa § 28 ods. 1 O. s. p. zástupcovi, ktorého si účastník zvolil, udelí písomne alebo ústne do zápisnice plnomocenstvo buď pre celé konanie, alebo len pre určité úkony.

29. Podľa § 28 ods. 2 O. s. p. plnomocenstvo udelené pre celé konanie nemožno obmedziť. Zástupca, ktorému bolo toto plnomocenstvo udelené, je oprávnený na všetky úkony, ktoré môže v konaní urobiť účastník.

30. Podľa § 138 ods. 1 O. s. p. na návrh môže súd priznať účastníkovi celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva.

31. Ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať. Súď prihliadne najmä na okolnosti, či účastník, ktorému sa priznáva náhrada trov konania, uviedol skutočnosti a dôkazy pri prvom úkone, ktorý mu patril; to neplatí, ak účastník konania nemohol tieto skutočnosti a dôkazy uplatniť (§ 150 ods. 1 O. s. p.).

32. Skutočnosť, že zástupca je oprávnený konať za účastníka pred súdom, musí byť preukázaná a to spravidla predložením písomného plnomocenstva. V posudzovanej veci z obsahu spisu vyplýva, že zástupca žalovanej 3/, advokát doložil do spisu plnomocenstvo zo dňa 19.05.2015 (č. l. 98), ktorým ho žalovaná 3/ splnomocnila k podaniu odvolania. Hoci plnomocenstvo udelené advokátovi nemožno obmedziť, je možné napriek tomu vyvodiť, že pokiaľ bol advokát splnomocnený na podanie odvolania, bol súčasne tiež splnomocnený aj ku všetkým úkonom s tým spojeným, vrátane návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov. So zreteľom na uvedené možno uzavrieť, že ak odvolací súd nerozhodol o návrhu žalovanej o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov podľa § 138 ods. 1 O. s. p., ktorý návrh podal jej advokát, hoci pre takýto postup odvolacieho súdu neboli dané zákonné podmienky, odňal žalovanej 3/ možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.

33. K dovolacej námietke žalovanej 3/, týkajúcej sa prejednávania veci iným ako jej zákonným sudcom, dovolací súd poukazuje na ustálenú judikatúru R 99/1999, podľa ktorej tým, že obchodnú vec na súde vecne a miestne príslušnom prejednali a rozhodli sudcovia, ktorí podľa rozvrhu práce rozhodujú občianskoprávne spory, nebola účastníkovi odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ . s. p. a ani nerozhodoval súd nesprávne obsadený podľa § 237 ods. 1 písm. g/ . s. p. Keďže v danej veci rozhodol sudca súdu prvej inštancie, zaradený podľa rozvrhu práce na prejednanie a rozhodovanie vecí obchodnoprávnej povahy, vzhľadom na uvedené, nemohlo dôjsť k odňatiu práva žalovanej 3/ konať pred súdom, ako ani vo veci nerozhodoval nesprávne obsadený súd. Totiž z rozdielnosti povahy prejednávaných občianskoprávných a obchodnoprávných vecí, nevyplýva rozdielnosť procesných práv strán sporu a možností ich realizácie. Táto námietka žalovanej 3/, je preto nedôvodná.

34. Dovolací súd napokon k námietke žalovanej 3/ uvedenej v jej vyjadrení k vyjadreniu žalobkyne podaného k dovolaniu žalovanej 3/ dodáva, že táto námietka nielenže bola podaná po lehote na podanie dovolania, avšak tiež nesprávny postup súdu tejto povahy, kedy súdy nesprávne vykonali dokazovanie, resp. nesprávne zistili skutkový stav veci patrí k tzv. iným vadám konania podľa § 241 ods. 1 písm. b/ O. s. p. Túto námietku by preto bolo možné v dovolacom konaní preskúmať iba vtedy, kedy by bolo dovolanie prípustné, čo ale v danom prípade nie je.

35. Dovolací súd preto konštatuje, že zistená procesná vada konania podľa ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. , ktorou je skutočnosť, že odvolací súd nerozhodol o návrhu advokáta žalovanej 3/ o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov podľa § 138 ods. 1 O. s. p., zakladá prípustnosť dovolania a je zároveň tiež dôvodom, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie v časti výroku o trovách konania zrušiť, a to najmä s akcentom na § 150 ods. 1 O. s. p., pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne.

36. Najvyšší súd Slovenskej republiky, preto dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v časti výroku o trovách konania zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1, § 450 C. s. p.). Vo zvyšku dovolanie žalovanej 3/ podľa § 447 písm. c/ C. s. p. ako procesne neprípustné odmietol, bez toho, aby sa mohol zaoberať dôvodnosťou dovolania v tejto časti.

37. V novom rozhodnutí rozhodne odvolací súd o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C. s. p.).

38. Odvolací súd je právnym názorom dovolacieho súdu viazaný (§ 455 C. s. p.).

39. Toto rozhodnutie bolo prijaté rozhodnutím senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.